

En investering i folkeskolen øger arbejdsudbuddet, BNP og kan få flere unge i gang med uddannelse og job

AE har i samarbejde med Danmarks Lærerforening beregnet potentialet ved en investering på 5 mia. kr. i folkeskolen på en række relevante politiske måltal:

- flere unge kommer i gang med uddannelse eller job. Et øget fagligt niveau styrker tilknytning til uddannelse og job, så antallet af unge, der er uden job og uddannelse kan reduceres med ca. 8 pct. Det svarer til 3.700 personer (ud af 44.800 unge) og svarer til en reduktion fra 6,6 pct. til 6,1 pct. af 15-24-årige.
- sandsynligheden for at få en ungdomsuddannelse øges. Blandt elever fra folkeskolens almene klasser øges sandsynligheden fra 84,0 pct. til 85,8 pct. Det svarer til, at 800 unge på hver år-gang løftes fra ufaglært til et højere uddannelsesniveau.
- arbejdsudbudspotentialet ved et uddannelsesløft i den størrelsesorden er på ca. 6.000 fuld-tidspersoner på langt sigt, fordi et uddannelsesløft øger sandsynligheden for at fuldføre en ud-dannelse og forbedrer arbejdsmarkedstilknytningen.
- et højere arbejdsudbud og øget produktivitet som følge af et uddannelsesløft vil på langt sigt øge velstanden med ca. 6,6 mia. kr.
- en investering i folkeskolen vil især have betydning for uddannelsesmulighederne for unge i fa-milier med lav indkomst og kort uddannelse, hvor flere end tidligere ikke består afgangsprø-verne i dansk og matematik.¹ En investering i folkeskolen kan dermed være med til at reducere uligheden i muligheder.

Beregningsforudsætninger

Til beregningen har vi teknisk lagt til grund, at der investeres 5 mia. kr. i flere lærerressourcer. Der er en stor forskningslitteratur, der belyser effekten på det faglige niveau af interventioner med tolærerordning-er og målrettede indsatser for fagligt udfordrede elever.

Vi har lagt til grund, at gennemsnittet i de lovbunde afgangsprøver øges med 0,33 karakterpoint og at de ti procent med det laveste faglige niveau får forbedret det faglige niveau med yderligere 0,90 karak-terpoint.²

Vi antager at investeringen afgrænses til folkeskolens almene klasser, dvs. specialklasser og specialsko-ler holdes uden for potentialeberegningen.

I forskningslitteraturen findes en signifikant effekt på elevernes faglige niveau af tolærerordninger og målrettede indsatser, men giver ikke svar på forskelle i effektens størrelse afhængig af varighed og om-fang. De fleste studier bygger på forsøg med tolærerordninger af relativt begrænset varighed, hvorimod en varig investering i flere lærerressourcer må forventes at kunne medføre en større effekt på elevernes faglige niveau, da det kan give mulighed for at implementere tolærerordninger og målrettede indsatser på flere klassetrin og for de samme elever over flere år.

Det betyder, at notatet giver et konservativt skøn over effekten på elevernes faglige niveau, som vi ligger til grund for beregningen af de samfundsøkonomiske og uddannelsespolitiske potentialer. Det kan der-med ikke udelukkes at en varig investering i folkeskolen, kan øge det faglige niveau i folkeskolen mere end vi ligger til grund i beregningen, og at de samfundsøkonomiske og uddannelsespolitiske potentialer dermed også vil kunne være endnu større.

¹ Se [Hver niende elev går ud af folkeskolen uden at bestå både dansk og matematik – og blandt de fattigste er det langt flere | Arbejderbevægelsens Erhvervsråd](#)

² Disse resultater er konsistente med forskningslitteraturen, som behandles mere indgående her: <https://www.ae.dk/analyse/2026-03-tolaerer-ordninger-kan-loese-flere-af-folkeskolens-udfordringer>

Arbejdsudbuds- og velstandseffekten er udelukkende beregnet ved et uddannelsesløft. Der kan være andre arbejdsudbuds- og velstandseffekter ved en investering i folkeskolen som analysen her ikke tager højde for. Det kan bl.a. være effekten af et bedre arbejdsmiljø blandt lærere på hhv. sygefravær og tilbagetrækning.

For 5 mia.kr. vil det være muligt at ansætte en ekstra lærerressource i en tredjedel af undervisningstimerne i ca. 60 pct. af almene folkeskoleklasser. En tredjedel af undervisningstimerne svarer til, at der kan være en ekstra lærerressource i alle dansk- og matematiktimer.

Et højere fagligt niveau reducerer andelen af unge uden uddannelse og job

Der er knap 45.000 unge mellem 15 og 24 år, der har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, og som hverken er i gang med en uddannelse eller i beskæftigelse.³

Seks ud af ti unge uden uddannelse og job har gået i 9. klasse i en almen folkeskoleklasse. Det svarer til ca. 26.000 unge.

Blandt unge uden job og uddannelse er der en overrepræsentation af unge, der har et relativt svage faglige forudsætninger målt på gennemsnittet af lovbundne afgangsprøvefag i 9. klasse (Se Figur 1). Hvis flere elever får et højere fagligt udbytte af undervisningen i folkeskolen, så vil det isoleret set øge sandsynligheden for at være i gang med uddannelse eller job efterfølgende, og dermed kunne være med til at reducere antallet af unge uden job og uddannelse.

Når man tager højde for, at unge uden job og uddannelse også har andre personlige forudsætninger end øvrige unge, så vil et fagligt løft i folkeskolen kunne reducere antallet af unge uden job og uddannelse med ca. 3.700 unge. Det svarer til 8 pct. af gruppen eller ca. 14 pct. af de unge, som er uden job og uddannelse, og som har gået i 9. klasse i en almen folkeskoleklasse.

Det vil medføre at andelen af 15-24-årige, der er uden job og uddannelse reduceres fra 6,6 pct. (niveauet i 2024) til 6,1 pct. Det svarer til 16 procent af forskellen mellem det faktiske niveau og den politiske målsætning om at højst 3,5 pct. af unge er uden job og uddannelse i 2030.

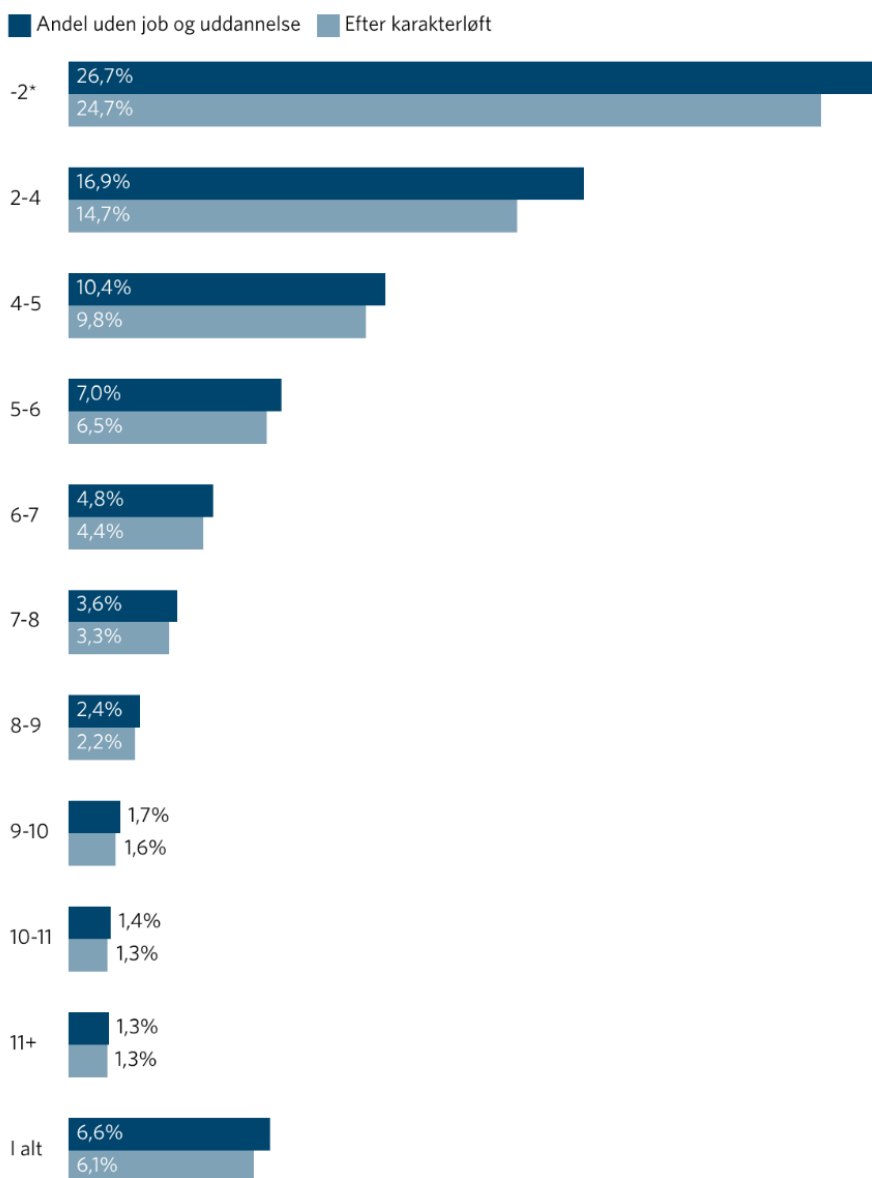
Opgørelsen af unge uden job og uddannelse er en status pr. september 2024, hvor afgangens både kan ske ved at flere unge går i gang med en uddannelse, kommer i beskæftigelse eller fuldfører en ungdomsuddannelse. De 3.700 unge, der løftes ud af gruppen af unge uden job og uddannelse kan derfor både løftes gennem uddannelse og job. I næste afsnit beskrives effekten af et karakterløft på sandsynligheden for at fuldføre en ungdomsuddannelse. Der kan dermed være et sammenfald af unge i de to opgørelser.

³ Se <https://www.ae.dk/analyse/2025-06-flere-unge-er-uden-job-og-uddannelse-nu-er-de-knap-45000>

FIGUR 1

Et højere fagligt niveau reducerer andelen af unge uden job og uddannelse

Figuren viser sammenhængen mellem 9. klasses afgangskarakterer i lovbundne prøvefag og sandsynligheden for at være uden job og uddannelse i 2024 (mørkeblå søjler). Lyseblå søjler viser betydningen af højere karakterer ved en investering i tolærerordninger og målrettede indsatser.

Anm.: Estimeret pba. 15-24-årige i 2024 og deres 9. klasses afgangsprøver. Karaktergennemsnit for lovbundne prøvefag. Fordelingen er for alle elever, der har gået i dansk grundskole i 8.-10. klasse, og er ekskl. unge på førtidspension. Effekten af karakterløft er kun beregnet blandt unge, der har gået i 9. klasse i en almen folkeskoleklasse. Den forventede effekt tager højde for eleveres øvrige karakteristika: køn, alder, herkomst, diagnoser, forældrebaggrund, sigtelse og anbringelse. Karakterintervaller (x-aksen) viser karaktergennemsnittet før et karakterløft. *) "under 2" er inkl. elever der mangler en eller flere lovbundne prøvefag.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Effekten er prædikeret i en logistisk regressionsmodel blandt unge uden job og uddannelse i september 2024. Modellen tager højde for øvrige personlige forudsætninger, herunder køn, alder, familiebaggrund, herkomst, diagnoser, sigtelse og anbringelser.

Et højere fagligt niveau øger sandsynligheden for at få en ungdomsuddannelse

Blandt elever, der har et karaktergennemsnit fra de lovbundne afgangsprøver i 9. klasse på under 02 (eller som mangler en eller flere lovbundne afgangsprøver), er det færre end halvdelen, der har fået en ungdomsuddannelse som 25-årig. Blandt elever, der har fået over 8 i karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver, er det mere end 95 pct., der har fået en ungdomsuddannelse som 25-årig.

En investering i folkeskolen vil kunne øge det faglige niveau og derigennem øge sandsynligheden for at kunne fuldføre en ungdomsuddannelse. I Figur 2 fremgår den forventede effekt af dette karakterløft på sandsynligheden for at have mindst en ungdomsuddannelse som 25-årig, blandt unge, der gik ud af 9. klasse fra en almen folkeskoleklasse i 2016.

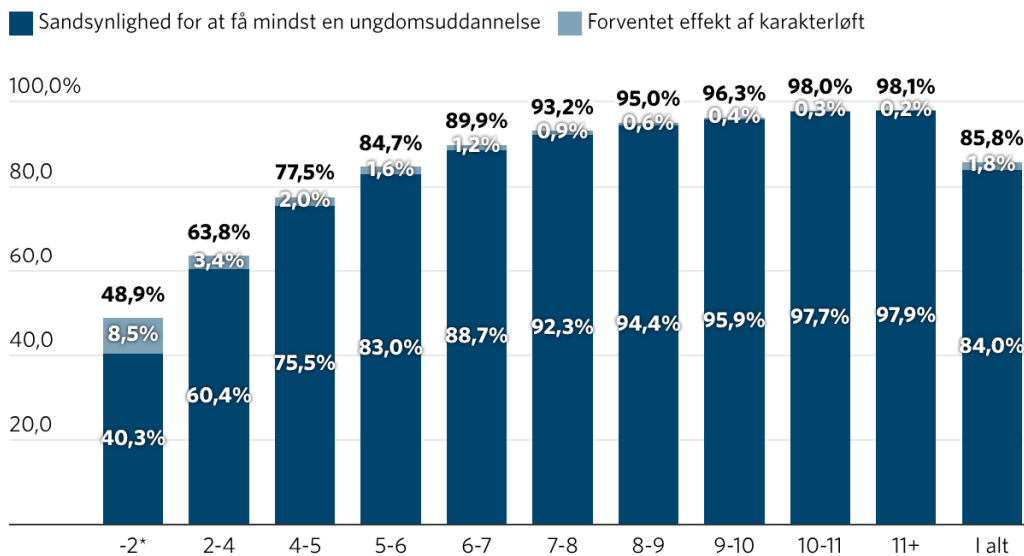
Blandt elever, der har de svageste faglige forudsætninger (elever med karaktergennemsnit på under 02), vil et fagligt løft i folkeskolen have det største potentiale. Det resulterer i en øget sandsynlighed for at fuldføre en ungdomsuddannelse med 8,5 procentpoint fra 40,3 pct. til 48,9 pct.

På en årgang vil ca. 800 personer blive løftet fra ufaglært niveau til at få mindst en ungdomsuddannelse. Det svarer til ca. 1,2 procent af en årgang. En investering i folkeskolen vil dermed være med til at reducere andelen af unge, der ikke får en ungdomsuddannelse.

FIGUR 2

Et højere fagligt niveau øger sandsynligheden for at få en ungdomsuddannelse

Figuren viser sammenhængen mellem 9. klasses afgangskarakterer i lovbundne prøvefag og sandsynligheden for at have en ungdomsuddannelse som 25-årig (mørkeblå søjler). Lyseblå søjler viser det forventede uddannelsesløft gennem højere karakterer ved en investering i tolærerordninger og målrettede indsatser.

Anm.: Estimeret pba. elever i 9. klasse i 2016 og deres uddannelsesstatus i 2024. Karaktergennemsnit for lovbundne prøvefag. Fordelingen er for elever i folkeskolens almene klasser. Den forventede effekt tager højde for elevers øvrige karakteristika: køn, alder, herkomst, diagnoser, forældrebaggrund, sigtelse og anbringelse. Karakterintervaller (x-aksen) viser karaktergennemsnittet før et karakterløft. *) "under 2" er inkl. elever der mangler en eller flere lovbundne prøvefag.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Effekten er prædikeret i en logistisk regressionsmodel på årgangen, der gik i 9. klasse i 2016, hvor uddannelsesstatus evalueres i 2024. Modellen tager højde for øvrige personlige forudsætninger, herunder køn, alder, familiebaggrund, herkomst, diagnoser, sigtelse og anbringelse.

Et højere fagligt niveau giver et arbejdsudbudspotentiale på 6.000 fuldtidspersoner

En investering i folkeskolen, der medfører et øget fagligt niveau, vil på langt sigt øge arbejdsudbuddet, fordi flere elever vil kunne påbegynde – og fuldføre – en ungdomsuddannelse, uddanne sig videre og få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet. På langt sigt vil et fagligt løft kunne øge arbejdsudbuddet med ca. 6.000 fuldtidspersoner. Den fulde effekt indfases gradvist over et arbejdsliv.

Blandt ufaglærte er beskæftigelsesfrekvensen 50 pct., mens den blandt faglærte er 81 pct.⁴ Det giver en umiddelbar forskel i beskæftigelsesgrad mellem ufaglærte og faglærte på 31 procentpoint.

AE har tidligere estimeret, at 67 pct. af forskellen i beskæftigelsesgraden mellem ufaglærte og faglærte kan tilskrives uddannelseseffekten, mens øvrige forskelle i personlige forudsætninger mellem ufaglærte og faglærte forklarer 33 pct. af forskellen i beskæftigelsesgraden.⁵

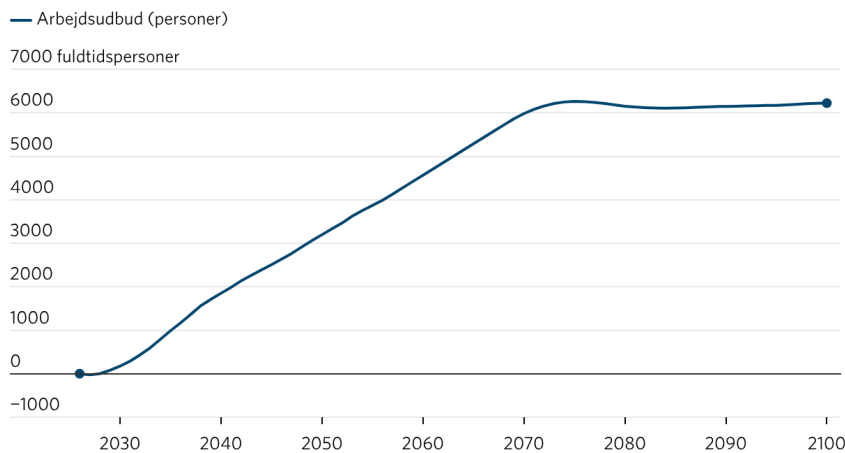
Et uddannelsesgennemslag på 67 pct. medfører et øget arbejdsudbud på 20,7 procentpoint ved at løfte en ung, der som udgangspunkt vil være ufaglært til faglært niveau.⁶

Løftes 800 personer på en årgang, så øger det arbejdsudbuddet med lidt mere end 160 fuldtidspersoner pr. årgang. Fuldt indfaset (når første årgang, der får gavn af investeringen, trækker sig tilbage fra arbejdsstyrken) vil det dermed øge arbejdsudbuddet med ca. 6.000 fuldtidspersoner og øge antallet af personer med en uddannelse i arbejdsstyrken med ca. 27.500 personer.

FIGUR 3

Et højere fagligt niveau giver et arbejdsudbudspotentiale på 6.000 fuldtidspersoner

Figuren viser arbejdsudbudseffekten over tid med AE's estimerede gennemslag på 67 pct.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE's egne beregninger pba. Finansministeriet, DREAM og Danmarks Statistiks registre.

Højere fagligt niveau øger velstanden med ca. 6,6 mia. kr.

Et uddannelsesløft vil ikke kun øge arbejdsudbuddet, men også velstanden målt ved BNP. Velstanden øges primært som følge af det øgede arbejdsudbud, men også gennem højere produktivitet blandt personer med en uddannelse end blandt beskæftigede ufaglærte.

I Tabel 1 har vi på baggrund af Finansministeriets forudsætninger og vores eget estimat for gennemslaget på arbejdsudbuddet beregnet, at BNP på langt sigt vil være 6,6 mia. kr. højere, hvis folkeskolens faglige niveau styrkes, så 800 unge får en uddannelse, som ellers ville forblive ufaglærte.

⁴ Beregnet som andelen af 25-64-årige ekskl. studerende i ordinær beskæftigelse november 2024.

⁵ Se <https://www.ae.dk/publikation/2019-08-fra-ufaglaert-til-faglaert-forbedrer-de-offentlige-finanser>

⁶ Vi har i beregningen lagt til grund at de unge vælger en faglært uddannelse. Blandt unge, der skifter mellem erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser, er der kun mindre empiriske forskelle i lønnen efter endt uddannelse (se Bilagsfigur 1). Arbejdsudbuddet må dog forventes at være lavere under uddannelsen blandt unge, som vælger at starte på en gymnasial uddannelse efterfulgt af en videregående uddannelse, sammenlignet med unge, der vælger en erhvervsuddannelse, hvor man er i oplæring på en arbejdsplads under uddannelsen.

TABEL 1

Højere fagligt niveau øger velstanden med ca. 6,6 mia. kr.

Tabellen viser effekten af et højere fagligt niveau fra folkeskolen på velstanden målt i BNP.

2026-priser	2026	2030	2040	2050	2060	Varigt
Højere arbejdsudbud	0,0 mia. kr.	0,1 mia. kr.	1,7 mia. kr.	2,9 mia. kr.	4,2 mia. kr.	5,7 mia. kr.
Højere produktivitet	0,0 mia. kr.	0,0 mia. kr.	0,2 mia. kr.	0,4 mia. kr.	0,6 mia. kr.	0,8 mia. kr.
I alt	0,0 mia. kr.	0,1 mia. kr.	1,8 mia. kr.	3,3 mia. kr.	4,8 mia. kr.	6,6 mia. kr.

Anm.: Vi har benyttet samme forudsætninger som Finansministeriet i Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 25 (Alm. del) af 11. oktober 2017, dog med et gennemslag af uddannelse på beskæftigelsesfrekvensen på 67 pct.

Tablel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd pba. Finansministeriet, DREAM og Danmarks Statistiks registre.

Bilag

BILAGSTABEL 1

Tablel: Dem, der dropper ud af gymnasiet og bliver taglærte tjener det samme som dem, der afbryder erhvervsuddannelse og bliver studenter

Figuren viser gennemsnitlig erhvervsindkomst i 2024 for 37- og 38-årige personer, fordelt på første påbegyndte ungdomsuddannelse og første afsluttede ungdomsuddannelse.

Første påbegyndte			
Første afsluttede	Erhvervsuddannelse	Gymnasiet	Ikke påbegyndt
Erhvervsuddannelse	426.000 kr.	420.000 kr.	
Gymnasiet	421.000 kr.	520.000 kr.	
Ikke afsluttet	268.000 kr.	340.000 kr.	175.000 kr.

Anm.: Tallene er opgjort for årgang 1986 og 1987 der afsluttede grundskolen i 2002 eller 2003. Indkomst er opgjort som erhvervsindkomst i 2023, omregnet til 2024-priser. Personer med negativ indkomst og indkomster over 2 mio. kr. er sorteret fra.

Tablel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE pba. Danmarks Statistik